

Kodas 191598124 LMSA administracija: A. Juozapavičiaus g. 9, LT-09311 Vilnius Tel./faks.: (8-5) 2767590 El.p. info@forest.lt
svetainė: www.lietuvosmiskai.lt

Lietuvos Respublikos Ministrui Pirminin
Ingai Ruginienei

2025-11-14

Nr. 51

KOPIJA:

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO (IŠVADOS) PROJEKTO [NR. 25-3140 \(5\)](#)

Susipažinę su paskelbtu ir 2025-11-11 Tarpinstituciniame pasitarime apsvaistytu Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos miškų įstatymo Nr. I-671 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3933 ir Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 9, 25, 45 ir 46 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3939“ projektu ([Reg. Nr. 25-3140\(5\)](#)) (toliau – Nutarimo projektas), kuriuo jau 5 versija formuojama LR Vyriausybės nuomonė dėl ankstesnės LR Vyriausybės parengtų ir LR Seime pateiktų naujos redakcijos LR miškų įstatymo projekto ir LR žemės įstatymo pakeitimų projekto, **prašome Vyriausybės neskubėti tvirtinti Nutarimo projekto**, kol jame nebus pakoreguoti keletas esminių dalykų:

1) Nutarimas turi įgyvendinti 20-sios LRV programos nuostatas (ne 19-sios ar 18-sios Vyriausybės).

Tuo tarpu Nutarimo projekte didžia dalimi **ignoruojamos** 20-sios Vyriausybės programos 628¹, 629², 630³, 632⁴, 633⁵, 634⁶, 635⁷ ir 641⁸ punktų nuostatose įvardintos šios svarbios miškų politikos kryptys:

- prieš įvedant naujus suvaržymus - būtina numatyti sąžiningą kompensavimą;
- plėtoti daugiafunkcinės miškininkystės metodus, kurie didintų miškų produktyvumą;
- užtikrinti šalies medienos apdirbimo pramonės bei bioenergetikos ūkio aprūpinimą žaliava;
- optimizuoti saugomas ir riboto ūkininkavimo teritorijas ir inventorizuoti saugomas vertybes

2) Tuo tarpu Aplinkos ministerijos teikiamas Vyriausybės nutarimo (Išvados) projekte [Nr. 25-3140 \(5\)](#):

- Nesiūloma sumažinti ar atsisakyti MĮ projekte numatytų perteklinių draudimų ar suvaržymų, tačiau **siūloma dar daugiau naujų apribojimų** plyniesiems kirtimams ir plačiu mastu, o ne dalyje miškų, kaip numatoma LRV Programos p. 630.
- Vietoje užtikrinimo aprūpinant žaliavine mediena pramonę ir bioekonomiką (LRV Programos p. 635) dėl AM siūlomų apribojimų dar sumažės apimtys kasmet neparuoštos **žaliavinės medienos** iš miškų – dėl papildomai ~0,6-0,8 mln. m³/metus sumažėjusių kirtimų.

¹ p. 628 numato „Skubos tvarka parengsime ir įteisinsime miškų ir miškų ūkio <...> vystymo strategiją“

² p. 629 numato „<...> Prieš įvedant naujus suvaržymus privačiuose miškuose, būtina numatyti sąžiningą kompensavimą“.

³ p. 630 numato „Pradėsime bandomuosius tyrimus, kaip Lietuvos sąlygomis dalis miškų būtų tvarkomi pagal gamtai artimos miškininkystės principus, ribojant plynuosius kirtimus ir prioritetą teikiant ekosistemų apsaugai. <...>“

⁴ p. 632. numato „Ribosime plynuosius kirtimus saugomose teritorijose ir priemiestiniuose bei miesto teritorijoje esančiuose miškuose, **privačių miškų savininkams** numatysime tinkamą kompensavimo ar miškų išpirkimo mechanizmą, racionaliai naudosime medienos ruošos formas oficialaus saugomos teritorijos statuso neturinčiuose miško teritorijose.“

⁵ p. 633. numato „Sukursime miškų naudojimo modelius, kurie skatintų rekreaciją, ekoturizmą ir kitų ekosistemos produktų bei paslaugų kapitalizaciją, lygiavertę ekonominiam miško naudojimui. Sieksime sudaryti sąlygas miškų savininkams gauti pajamų iš šių paslaugų teikimo.“

⁶ p. 634. numato „Sukursime paskatas miškų savininkams, kurie savo miškuose taiko tvaraus miškų valdymo principus.“

⁷ p. 635. numato „Plėtosime kaip pagrindinę priemonę anglies dioksido absorbcijai, **užtikrintų šalies medienos apdirbimo pramonės bei bioenergetikos ūkio aprūpinimą žaliava**, garantuotų miškų ekologinį stabilumą, atsparumą klimato kaitos poveikiui ir miško išteklių apsaugą, skatinsime mišrių ir natūralių miškų, kurie yra ne tokie jautrūs klimato pokyčiams, sausroms ir miškų gaisrams, plintantiems kenkėjams, formavimą.“

⁸ p. 641 numato „Sieksime mokslškai pagrįstai **optimizuoti saugomas ir riboto ūkininkavimo teritorijas**, nuosekliai stiprinsime miškuose esančių vertybių apsaugą, ypač atsižvelgdami į mokslinius tyrimus, pasiteisinusią tarptautinę patirtį, atliksime šalies teritorijoje esančių gamtinių ir kraštovaizdžio vertybių inventorizaciją, joms taikomas aplinkosaugines priemones bei jų efektyvumą.“

- Vietoje saugomų ir riboto ūkininkavimo teritorijų optimizavimo, išskyrimo jų ten, kur yra saugomos vertybės - bandymas mechanškai - procentais (per griežtinamas miškų grupes) didinti saugomas teritorijas ir taip įtvirtinti vienkryptę jų plėtrą, Tai prieštarauja LRV Programos p. 641.
- Tačiau didžiausias akibrokštas – aiškiai LRV Programos p. 629, 632, 633, 634 įtvirtintos krypties: privalomai nustatyto reikalavimo **numatyti sąžiningą kompensavimą**, prieš įvedant apribojimus-ignoravimas ir bandymas įtvirtinti teisinę savivalę:
 - siekiama **“paslėpti” draudimus**- siūloma miškų ūkinės veiklos reguliavimą- **visus miško kirtimo draudimus - iškelti į kitą- Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymą**. Kas galėtų paneigti, kad tai daroma, jog pagal SŽNSĮ Aplinkos ministerija jau kuri laiką sąmoningai netikslina kompensavimo tvarkos, tad **nenumato atlyginti miškų savininkams** už dėl apribojimų patiriamus nuostolius.
 - Miškų įstatyme AM savavališkai siūlo **stipriai susiaurinti galimybę gauti kompensaciją** už ūkinės veiklos apribojimus- **tik tuo vieninteliu atveju**, jei naujai keičiant miškų grupę visam laikui bus **uždraudžiami pagrindiniai plynieji kirtimai**. Už visus kitus draudimus ir apribojimus- nebūtų kompensuojama. Tai prieštarauja sveikam protui, jau nešnekant apie LR Konstituciją.

Todėl reikalingų kompensacijų miškų savininkams AM Vyriausybės nutarimo projekte skaičiuojama suma tik **~62 mln. Eur** (palyginus su **~314,1 mln. Eur** vertinamoje MĮ versijoje, nors siūlomų apribojimų **tik padaugėjo!**). Toks privačios nuosavybės apribojimas be adekvačios patirtų nuostolių kompensacijos yra neproporcingas, prieštarauja konstituciniams teisingumo ir lygybės prieš įstatymą principams. **Tai KATEGORIŠKAI nepriimtina miškų savininkams.**

3) Dėl LR Miškų įstatymo projekto Nr. XIVP-3933(pateikto Seimui 18-sios Vyriausybės)

Valstybės finansinės galimybės **neleidžia užtikrinti** šio įstatymo projekte numatomų teisinio reguliavimo priemonių įgyvendinimo, nes grėsia tokios pasekmės:

Privačių miškų savininkams:

- dėl numatomų uždrausti **~50 tūkst ha** brandžių medynų kirtimo 2028-2038 m. finansiniai praradimai dėl negautų pajamų ir sumažėjusios turto vertės **~1,3 mlrd. Eur**
- paskaičiuotos kompensacijos 2028-2033 m **~314,1 mln. Eur** *[nepadengia finansinių praradimų ir ne pagal išgales biudžetui. Skaičiavimuose AM naudoja brandaus miško 1 ha kainą ~ 5 769,90 Eur/ha, kai tuo tarpu reali rinkos kainą yra 3-4 kartus didesnė; atkreiptinas dėmesys, kad dėl „Natura 2000“ teritorijose jau galiojančių apribojimų prarastos pajamos 2020 m. skaičiavimais siekė ~ 78,5 mln. EUR/metus]*
- kasmet rinkai galimos pateikti žaliavinės medienos apimtys iš privačių ūkinių miškų mažėtų mažiausiai **~0,6-0,8 mln.m3/metus**
- dėl numatomų apribojimų augs miškų priežiūros ir administravimo išlaidos (papildomai **4-6 mln.**)
- 10-15 % mažės į valstybės biudžetą miško savininkų (fizinį asm. ir įmonių) sumokami mokesčiai (iki **-5-8 mln. EUR/metus**)

Valstybiniams miškams (Valstybinių miškų urėdijai - VMU):

- Miškų urėdija netektų **~60 mln. EUR/metus** pajamų dėl **~1-1,3 mln. m³/metus** sumažėjusių kirtimų.
- Augs miškų priežiūros ir administravimo išlaidos (papildomai **5-10 mln. EUR/metus**)
- Į valstybės biudžetą VMU pervedamos lėšos sumažės ~20 % (iki **-20 mln. EUR/metus**)

Ir čia- nevertinant- kiek sektorius praras konkurencingumo, o medienos pramonė- nesukurs vertingos produkcijos iš vietinės žaliavinės medienos. O kokie jau taikomų apribojimų mastai- pateikiame **1 PRIEDE**

Jei apibendrinti - neatlikus būtinų korekcijų AM siūlomas Vyriausybei projektas dėl Miškų įstatymo **grėsia ženklia žala Lietuvos miškų ūkio sektoriaus ekonominiam gyvybingumui, valstybės biudžeto pajamoms, pakirstų miško savininkų bei miškininkų pasitikėjimą valstybe.**

Tikimės, kad susipažinsite ir atsižvelgsite į šias pastabas prieš priimant sprendimą dėl Vyriausybės išvados, prašomos Lietuvos Respublikos Seimo valdybos dėl Lietuvos Respublikos miškų įstatymo Nr. I-671 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3933 ir Lietuvos Respublikos žemės įstatymo Nr. I-446 9, 25, 45 ir 46 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-3939.

Pagarbiai,

dr. Algis Gaižutis, LMSA Valdybos pirmininkas
Lietuvos miško ir žemės savininkų asociacija (LMSA)
A. Juozapavičiaus g. 9, 09311 Vilnius
Tel.+370 5 2767590; mob. +370 687 95113
el.paštas: algis@forest.lt
interneto svetainė: www.lietuvosmiskai.lt

ORIGINALAS PAŠTU
NEBUS SIUNČIAMAS

1 PRIEDAS prie LMSA 2025-11-14 rašto Nr.51

Paaikškinimas dėl skaičiavimų: LR Miškų įstatymo projekto Nr. XIVP-3933 (dėl kurio LR Seimo Valdyba ir prašo Vyriausybės išvados) aiškinamojo rašto 13 punkte yra pateikti paskaičiavimai, kiek projekte siūlomos teisinio reguliavimo priemonės ūkiniuose miškuose (3-4 gr) **nešų finansinių praradimų** vien tik privačių miškų savininkams: <...> neiškertant **49660,4 ha** privačių miškų plotuose esančių brandžių medynų, kai vidutinė medienos kaina yra 57,84 Eur/m³, o remiantis VMT statistika (2021 m.), vidutinis brandžių medynų tūris III-IV gr. miškuose yra 349 m³/ha, 2028-2038 m. finansinė nauda skaičiuojama 49660,4 ha* 57,84 Eur/ m³*349 m³/ha*1,5 lygu ~1,5 mlrd. Eur.<...>

Be to, ten pat skaičiuojama, kad įgyvendinant tame pat projekte numatomą ūkinės veiklos suvaržymų sistemą miškų grupėse bei šiuo metu esančiuose IIA ir IIB grupių miškuose, papildomai reikės apie **314,1 mln. Eur** (27,6 mln. Eur+286,5 mln. Eur.) valstybės biudžeto lėšų kompensacijoms (AM rengiamo Nutarimo projekto aiškinamajame rašte teigia, kad atsitraukia nuo grupių sistemos keitimo ir lydraštyje minima 264,5 mln. Eur). Ir čia sumos, kuomet skaičiavimuose AM naudoja brandaus miško 1 ha kainą ~ 5 769,90 Eur/ha, kai tuo tarpu reali rinkos kainą yra 3-4 kartus didesnė.

Būtina neužmiršti, kad didžiulė, **šimtais milijonų eurų skaičiuojama**, praradimų dėl ūkinės veiklos suvaržymų miškuose našta jau nustatyta 2024 m. liepos 1 d. įsigaliojus nauja redakcija LR Saugomų teritorijų įstatymui bei taikant LR specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nustatytus apribojimus. Dar iki šių pakeitimų įsigaliojimo, 2020 m. atliktos studijos^[1] duomenimis (apie kurią mini Aplinkos ministerija Lydraštyje prie rengiamo Nutarimo) nustatyta, kad jau tada žemės ir miško naudmenų savininkų dėl „Natura 2000“ teritorijose galiojančių apribojimų prarastos pajamos **per metus siekė 78,5 mln. eurų**. Aplinkos ministerija iki šiol neatnaujinio kompensacijų išmokėjimo tvarkos aprašo ir todėl pilna apimtimi nepradėtos taikyti. Pagal galiojančius teisės aktus, kompensacijos miško savininkams už aplinkosauginius apribojimus turi būti išmokamos LR Saugomų teritorijų įstatymo nustatyta tvarka tiek dėl apribojimų, nustatomų LR Saugomų teritorijų įstatymu, tiek ir pagal LR Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymą. Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymas Nr. I-301 (nauja redakcija) Seimo priimtas 2023-12-14, įsigaliojo 2024 m. liepos 1 d. Tačiau Aplinkos ministerija iki šiol dar neatnaujinio ir Vyriausybei nepateikė tvirtinti (**nors tą Seimas įpareigojo atlikti iki 2024 m. birželio 30 d.**) Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gruodžio 3 d. nutarimu Nr. 1578 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. vasario 12 d. nutarimo Nr. 146 redakcija) patvirtinto „Kompensacijų privataus miško savininkams už saugomose teritorijose nustatytus veiklos apribojimus apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarkos“ aprašo.

EB svarbos natūralios buveinės Lietuvos miškuose (tūkst. ha) 2025 m.

Kategorija	Visi miškai	VMU valdomi	Privatūs miškai
1. Ūkinis režimas: miško kirtimai, išskyrus biologinės įvairovės palaikymo miško kirtimus, draudžiami	164.7	117.7	47.0
1.1. "Natura 2000" apsaugos tinkle esančios EB svarbos natūralios buveinės	145.3	104.2	41.1
1.1.1. Vietovėse atitinkančiose gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus (patvirtinta pagal AM įsakymą D1-210)	34.9	28.7	6.2
1.1.2. Buveinių apsaugai svarbiose teritorijose (patvirtinta pagal AM įsakymą D1-317)	104.2	70.4	33.8
1.1.3. Buveinių apsaugai svarbiose teritorijose (kartografuota buveinių inventorizacijos projekto metu, BIGIS)	6.2	5.1	1.1
1.2. Biosferos poligonuose saugomos inventorizuotos (kartografuota BIGIS) EB svarbos buveinės	6.6	5.3	1.3
1.3. Draustiniuose saugomos inventorizuotos (kartografuota BIGIS) EB svarbos buveinės	12.8	8.2	4.6
2. Ūkinis režimas: dalyje plotų (iki 30 proc.) galimi nedidelio intensyvumo miško kirtimai EB svarbos buveinių 30 m apsaugos zonose	60.3	39.3	21.0
3. Ūkinis režimas: miško kirtimai neribojami (buvėinės kartografuotos buveinių inventorizacijos projekto metu už "Natura 2000" ribų)	135.7	67.2	68.5

[1] „Natura 2000“ tinklo socio-ekonominės naudos vertinimo studija// https://naturalit.lt/wp-content/uploads/2020/10/BGI_VSTT_Natura-2000_Galutine-vertinimo-ataskaita_20200916-su-ekspertu-parasais.pdf

**Saugomos teritorijos Lietuvos miškuose tūkst.ha
(2025 m. lapkričio mėn.)**

Saugomos teritorijos ir kitos vertingos teritorijos	Miškų grupės				Iš viso
	I	II	III	IV	
Rezervatai (gamtiniai, rezervatinė apyrbė)	14.6				14.6
Draustiniai (valstybiniai ir savivaldybių)	0.0	74.6	30.2	0.5	105.4
Nacionaliniai parkai	5.0	26.9	40.6	24.2	96.8
Regioniniai parkai	5.0	90.6	84.3	45.8	225.7
Biosferos rezervatas	3.0	2.2	1.7	0.0	6.9
Biosferos poligonai		11.9	7.6	141.3	160.8
Atkuriamieji sklypai			0.1	0.0	0.1
Iš viso saugomų teritorijų (įvertinus persidengimus)	27.6	194.2	159.9	211.7	593.4
NATURA 2000 Paukščių apsaugai svarbios teritorijos (PAST)	22.3	67.3	72.8	183.1	345.5
NATURA 2000 Buveinių apsaugai svarbios teritorijos (BAST)	27.6	154.6	102.9	267.1	552.2
NATURA 2000 PAST ir BAST (įvertinus persidengimus)	27.6	158.6	110.9	317.2	614.2
Europos Bendrijos svarbos natūralios buveinės (iš BIOMON)	21.1	57.0	19.4	31.0	128.5
Iš viso NATURA 2000 ir Europos Bendrijos svarbos buveinės (įvertinus persidengimus)	27.6	158.6	110.9	317.2	614.3
Valstybinių parkų buferinės zonos	0.0	0.5	19.5	1.6	21.6
Kertinės miško buveinės (KMB)	1.4	8.8	2.6	11.6	24.4
Lietuvos raudonosios knygos objektų apsaugos zonos	0.8	6.2	2.2	17.5	26.8
Iš viso buferinių, apsaugos zonų ir KMB (įvertinus persidengimus)	2.1	15.1	23.8	30.0	71.0
Iš viso saugomų ir svarbių teritorijų (įvertinus persidengimus)	27.6	199.4	185.6	353.0	765.6